

11/9

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU JAROSŁAWSKIEGO
z dnia .....

zmieniająca Uchwałę w sprawie uchwalenia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Jarosławskim na lata 2017-2022

Na podstawie art.6 ust.3 pkt 1 oraz ust.4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249) oraz art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 528)

Rada Powiatu Jarosławskiego, uchwala co następuje:

§1

W Uchwale Nr XXXII/197/17 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 30 marca 2017r. zmienionej Uchwałą Nr XLIII/342/2022 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 13 stycznia 2022r. wprowadza się następujące zmiany:

W Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Jarosławskim na lata 2017-2022 stanowiącym załącznik do w/w uchwały Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie „Zacznij wszystko od nowa ...” otrzymuje brzmienie, jak załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Rada Prawny
Błażej Kaczmarski
Rz-P-154

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Jarosławiu
mgr Agnieszka Sikorska

11062022v

UZASADNIENIE

Celem ewaluacji Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest:

- umożliwienie uczestnictwa w zajęciach kobietom stosującym przemoc w rodzinie, w ramach równości dostępu kobiet i mężczyzn do Programu korekcyjno-edukacyjnego.
W ramach Programu będą odbywać się spotkania z prowadzącymi grupę, na których w systemie indywidualnych sesji realizowane będą cele Programu korekcyjno-edukacyjnego.
- wskazanie miejsca realizacji programu w 2022 roku poza siedzibą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu, jakim jest Klasztor oo. Franciszkanów w Jarosławiu, ul. Jana Pawła II 16, którego pomieszczenia gwarantują zabezpieczenie wymogu określonego w par. 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r.
- ustanowienie zasad przebiegu i efektów ewaluacji prowadzonych oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych oraz odnoszących się oddziaływań monitorujących Program poprzez wprowadzenie ankiet monitoringu w ramach Programu.
- określenie minimalnej liczby godzin 48 (zajęć grupowych) i 2 (indywidualnych na każdego uczestnika) w celu otrzymania zaświadczenia o ukończeniu Programu korekcyjno – edukacyjnego „Zaczynij wszystko od nowa ...” zawartych w programie i kontrakcie. Określenie liczby godzin zajęć grupowych na poziomie 60 h oraz maksymalną ilość zajęć indywidualnych w ramach jednej edycji programu na poziomie 30 h.

Załączniki:

Uaktualniony Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie
„Zaczynij wszystko od nowa ...”
Kontrakt do Programu
Ankiety do monitoringu Programu.

WYKONFIRMOWAŁ
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Jarosławiu
mgr Agnieszka Silińska

Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie realizowany w Powiecie Jarosławskim w 2022 r.

„Zacznij wszystko od nowa ...”

1. Wprowadzenie

Dotychczasowe działania zmierzające do pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, koncentrowały się głównie na pomocy ofiarom; zaś wszelkie działania wobec sprawców miały charakter represyjny, a ich skuteczność nie była zadowalająca, a wręcz znikoma.

Z doświadczeń współpracujących kuratorów sądowych (zawodowych i społecznych), wychowawców z Zakładów Karnych, pracowników OPS, policjantów, a także przedstawicieli Zespołów Interdyscyplinarnych wynika, że samo ukaranie sprawcy (skazanie prawomocnym wyrokiem) bardzo rzadko przyczynia się do trwałej zmiany jego zachowania oraz poprawy funkcjonowania w rodzinie. Wynika to między innymi z faktu, że przemoc domowa bardzo rzadko bywa jednorazowym zdarzeniem, a sprawcy wielokrotnie powtarzają akty przemocy. Stąd też poszukiwanie takich form i sposobów pracy ze sprawcą, które zapobiegałyby nawrotom aktów agresji i powrotom do przestępstwa.

Realizator Programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Cel Programu: Naczelnym celem Programu jest redukcja zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc (kobiet lub mężczyzn), kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec siebie oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Ponadto w swoich działaniach dąży się do rzeczywistego zatrzymania przemocy i budowanie konstruktywnych sposobów komunikowania się, współpracy

i współdziałania z innymi ludźmi z wykorzystaniem psychoedukacji oraz korekty wyuczonego modelu zachowań.

Sposoby realizacji:

Warunkiem ukończenia Programu (otrzymania zaświadczenia o ukończeniu Programu) jest uczestnictwo w co najmniej 48 godzinach zajęć grupowych i 2 godzinach zajęć indywidualnych przypadających na jednego uczestnika, co zostało ujęte w kontrakcie indywidualnym z klientem. W celu ukończenia Programu uczestnicy biorą udział w różnych formach pracy (indywidualne konsultacje, grupa korekcyjno – edukacyjna, prace domowe) oraz zaangażowani są w część merytoryczną Programu. Program ma charakter psychoedukacyjny.

Część edukacyjna skoncentrowana jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy. Część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę korzystania ze wsparcia społecznego. Program realizowany jest w grupie liczącej do 15 osób. Zajęcia prowadzone są przez specjalistów, w pełni przeszkolonych (z wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu programu korekcyjno - edukacyjnego) do pracy ze sprawcami przemocy (zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011r., poz. 259).

Miejsca dotychczasowej realizacji Programu:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna dla Powiatu Przemyskiego
- Miejski Ośrodek Zapobiegania Uzależnieniom w Przemyślu
- Zakład Karny w Medyce
- Zakład Karny w Przemyślu
- PCPR w Lubaczowie
- PCPR w Jarosławiu

- GOPS Radymno
- PCPR w Przeworsku
- PCPR w Łańcucie

Miejsce realizacji: Powiat Jarosławski – PCPR Jarosław Klasztor oo. Franciszkanów
ul. Jana Pawła II 16.

Liczbowe określenie skali działań podejmowanych przy realizacji zadania:

Jedna edycja Programu na rok, grupa zamknięta do max 15 osób w tym 60 godz. zajęć grupowych i max 30 godz. zajęć indywidualnych, po dwie godziny na jednego uczestnika tj. łącznie **90 godzin, w tym spotkania indywidualne oraz grupowe.**

Dobór uczestników:

Do Programu kwalifikowani są pełnoletni mężczyźni i kobiety – stosujący przemoc (w tym również z podejrzeniem stosowania przemocy), sprawcy skazani prawomocnymi wyrokami za przestępstwo z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego (lub inne przeciwko rodzinie i opiece, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy) zarówno osoby odbywające karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jak i korzystające z warunkowego zawieszenia jej wykonania (skierowani przez sąd, kuratorów sądowych, Zespoły Interdyscyplinarne), a także osoby, które zgłaszają się dobrowolnie do uczestnictwa w zajęciach.

Mężczyźni i kobiety wytypowani do udziału w Programie muszą być zdrowi psychicznie (nie mogą brać udziału osoby ze stwierdzoną chorobą psychiczną) oraz zachowywać abstynencję od alkoholu i innych środków odurzających. Dodatkowym warunkiem przyjęcia do Programu osoby stosującej przemoc winno być uznanie przez nią faktu stosowania przemocy.

2. Opis Programu:

Program Korekcyjno – Edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie pn „Zaczynij wszystko od nowa ...”, którego celem jest psychoedukacja w kierunku zmiany zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnerstwa i poszanowania wobec domowników, powstał na bazie „Programu Duluth”.

Mając pełną świadomość złożoności przyczyn, które tkwią u źródeł przemocy domowej, realizując Program, koncentracja jest skupiona na rozumieniu przemocy przede wszystkim jako zjawiska wyuczonego i kształtowanego społecznie oraz wzmacnianego kulturowo. Pozwala to na przyjęcie założenia, że poddając sprawcę odpowiednim oddziaływaniom można niejako „oduczyć” go przemocy.

Naczelnym celem Programu jest redukcja zachowań agresywnych u jego uczestników (kobiet i mężczyzn), kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec siebie oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Jednym z warunków przyjęcia do Programu jest przyznanie się uczestnika do stosowania przemocy wobec partnera/partnerki - członka rodziny. Podczas sesji indywidualnych uczestnicy zostają zapoznani z celami i przebiegiem Programu oraz przekazuje się im informację o możliwości podejmowania działań terapeutycznych w trakcie sesji grupowych, zgodnie z zaobserwowanymi symptomami. Prowadzący natomiast zapoznają się szczegółowo z sytuacją rodzinną i prawną uczestników. Przyjęcie do Programu jest potwierdzone zawarciem kontraktu na aktywny udział w sesjach grupowych i udzieleniem upoważnień dla prowadzących w zakresie wymiany informacji o uczestniku pomiędzy instytucjami współpracującymi oraz monitoringu jego zachowań po zakończeniu trwania Programu. Uczestnik wypełnia następnie „kwestionariusz historii przemocy”, którego celem jest dokonanie wstępnej diagnozy problemu. Kwestionariusz służy ponadto analizie i rozpoznaniu sygnałów czasowych, sytuacyjnych i fizycznych towarzyszących aktom przemocy. Stanowi on również wstęp do opracowania indywidualnego „planu bezpieczeństwa”, a w dalszej części Programu jest wykorzystywany do analizy cykliczności przemocy oraz poznania dynamiki własnych zachowań przemocowych. Istotnym etapem pracy jest ukazanie cykliczności przemocy, gdyż sprawca traktuje przemoc jako odosobnione akty agresji, nie zauważa ciągłości i zależności pomiędzy nimi. Zrozumienie tego mechanizmu pozwala na skuteczniejsze zapobieganie nawrotom ataków.

Realizując „Plan Bezpieczeństwa” zadaniem uczestników jest rozpoznanie, jakie sytuacje są dla nich potencjalnymi wyzwalaczami agresji, które sygnały płynące z ciała informują o nadchodzącym ataku i w oparciu o tę wiedzę, stworzenie planu działania alternatywnego dla

zastosowania przemocy, rodzaju „instrukcji”, jak postępować, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia takiego aktu agresji.

Jednym z elementów „Planu Bezpieczeństwa” jest nauka umiejętności stosowania tzw. „przerwy na ochłonięcie”. Celem wzięcia „przerwy” jest rozładowanie napięcia, które gromadzi się w czasie trwania konfliktu tak, żeby można było nadal prowadzić rozmowę w sposób nie raniący (fizycznie i słownie) drugiej osoby zaangażowanej w konflikt. Nabycie umiejętności stosowania przerwy ułatwia zapobieżeniu aktom przemocy, dlatego zalecane jest wprowadzenie tego elementu w początkowym etapie Programu. „Plan Bezpieczeństwa” podlega stałej ewaluacji na podstawie ankiet, a jego skuteczność poddawana jest ocenie i korekcie w trakcie trwania Programu.

Innym elementem Programu jest przekazanie wiedzy na temat, czym jest przemoc, jakie są jej rodzaje, formy i dynamika; grupa w toku swobodnej dyskusji tworzy definicję przemocy, do której odwoływać się będzie w trakcie dalszej pracy. Przemoc rozumiana jest jako działanie intencjonalne, a jej dokonanie jako akt świadomego wyboru.

Kolejnym etapem Programu jest ujawnienie negatywnych norm i wzorców kulturowych wykorzystywanych do wspierania postaw dominacji, władzy i kontroli sprawcy nad ofiarą. Analizie podlega także rola stereotypów na temat tożsamości, ról „męskich” i „kobiecych”. Przystawanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników (m.in. poprzez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń).

Przyjmujemy założenie, iż sprawca jest odpowiedzialny za czyny, których dokonuje i musi tę odpowiedzialność zaakceptować, nie jest jednak odpowiedzialny za normy, które zostały mu wpojone. Związki oparte na wyższości mężczyzny nad kobietą są często akceptowane społecznie, a postawa dominacji wspierana kulturowo i religijnie. Niemniej jednak w przemocy w rodzinie nie można stereotypować i przypisywać sprawczości tylko mężczyźnie, gdyż coraz częściej sprawcami przemocy w rodzinie stają się też kobiety. W tym kontekście kluczowy element w procesie zmiany stanowi zrozumienie, iż celem stosowania przemocy jest uzyskanie przez sprawcę władzy i kontroli nad ofiarą.

W dalszej części Programu szczegółowej analizie podlegają następujące zagadnienia:

- przemoc fizyczna - zaprzestanie jej stosowania
- zastraszanie - zachowania niezastraszające
- poniżanie - zachowania nacechowane szacunkiem
- izolowanie - wsparcie i zaufanie

- minimalizowanie, zaprzeczanie, obwinianie jako taktyka kontroli - szczerość i odpowiedzialność
- przemoc seksualna - poszanowanie seksualności
- wykorzystywanie męskich i kobiecych przywilejów, przemoc ekonomiczna - partnerstwo w związku
- groźby i wymuszenia - negocjowanie i sprawiedliwość
- stosowanie przemocy wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych
- alkohol i jego związek z przemocą.

Podstawowe narzędzie na tym etapie pracy stanowi „Kwestionariusz kontrolowania” zawierający następujące punkty:

1. Działanie (opis sytuacji i działania, w których sprawca użył przemocy w celu kontrolowania swojej partnerki/partnera; wypowiedzi, gesty, ton głosu, kontakt fizyczny, wyraz twarzy)
2. Intencje (co chciał sprawca, aby wydarzyło się w danej sytuacji ?)
3. Przekonania (jakie przekonania stoją za czynami i intencjami sprawcy?)
4. Uczucia (jakie uczucia towarzyszyły sprawcy?)
5. Umniejszanie znaczenia, zaprzeczanie i obwinianie (w jaki sposób sprawca umniejszał znaczenie lub zaprzeczał swoim czynom lub obwiniął partnerkę/partnera?)
6. Skutki (jaki był wpływ czynów sprawcy na niego samego, na partnerkę/partnera, na innych?)
7. Używanie przemocy w przeszłości (jaki wpływ na obecną sytuację miało wcześniejsze używanie przez sprawcę przemocy?)
8. Zachowanie niekontrolujące (co sprawca mógłby zrobić inaczej?)

Posługiwanie się kwestionariuszem służy analizie własnych zachowań przemocowych, stanowiąc zasadniczą część pracy psychoedukacyjnej. W celu nabycia umiejętności konstruktywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych realizuje się ćwiczenia w parach oraz odgrywa się różne role.

Kolejnym punktem pracy jest nauka rozpoznawania i nazywania uczuć oraz stanów emocjonalnych (z czym sprawcy przemocy mają ogromny problem), oddzielenie złości jako naturalnej emocji od jej form zniekształconych typu; sarkazm, mściwość, karanie.

Ważnym zagadnieniem poruszonym w trakcie Programu jest edukacja dotycząca używania i nadużywania alkoholu, a także związku używania alkoholu ze stosowaniem przemocy.

Z uwagi na dobro życia rodzinnego, jednym z istotnych elementów Programu jest kształtowanie umiejętności uczestników w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy oraz

tolerancji i szacunku wobec osób starszych i niepełnosprawnych, będących często (anonimowymi, zależnymi) ofiarami przemocy w rodzinie.

Sesje końcowe poświęcone zostają nauce nowych konstruktywnych zachowań będących alternatywą dla zachowań przemocowych. Służą temu wykłady oraz ćwiczenia dotyczące między innymi zachowań asertywnych, nowych sposobów rozwiązywania problemów, zasad sprawiedliwej kłótni oraz nauki umiejętności prawidłowej komunikacji. Uczestnicy przechodzą trening umiejętności aktywnego słuchania, poznają podstawowe zasady negocjacji i zasady właściwego rozwiązywania sporów. Ważnym elementem na tym etapie pracy jest wskazanie klientom możliwości korzystania ze wsparcia społecznego w celu zapobieżenia ich izolacji i wykluczenia.

Podsumowującym tematem zajęć jest przyjęcie przez sprawców pełnej odpowiedzialności za popełnione czyny. To etap pracy, w którym uczestnik winien przyjąć odpowiedzialność za popełnione przez siebie akty przemocy i być gotowym do poniesienia konsekwencji swych czynów oraz zadośćuczynienia ofiarom, odejść od zaprzeczania aktom przemocy i minimalizowania ich, obwiniania oraz stosowania innych mechanizmów obronnych. Jest to czas, kiedy klient uzyskuje kontakt z uczuciem winy, wstydu i żalu, jest empatyczny wobec ofiar.

Po ukończeniu Programu następuje ocena postępów uczestników, która zawiera następujące elementy:

- obecność, niestosowanie przemocy, trzeźwość, zaakceptowanie (nie umniejsza i nie usprawiedliwia, nie obwinia innych osób, bierze na siebie odpowiedzialność za przemoc, rozpoznaje w jaki sposób przyczynia się do powstania problemów),
- zastosowanie poznanych technik (podejmuje świadome kroki, aby uniknąć przemocy, stosuje „przerwy”, „rozmowy z samym sobą”, umiejętności rozwiązywania problemów itp., wykonuje „prace domowe” i zalecenia prowadzących),
- zwracanie się o pomoc (szuka informacji o możliwościach, rozmawia o tym z członkami grupy, zwraca się do nich o pomoc, jest otwarty na korzystanie ze wsparcia w przyszłości),
- świadomość procesu (pozwala innym mówić, zauważa wkład innych osób w grupie, zadaje jasne, proste pytania, przyjmuje uwagi prowadzących grupę),
- aktywne zaangażowanie (język ciała i reakcje niewerbalne wskazujące na uwagę i zainteresowanie, utrzymuje kontakt wzrokowy, mówi z uczuciem, w komentarzach odnosi się do tematu dyskusji),

- otwarcie się (ujawnia wewnętrzną walkę, uczucia, lęki i zwątpienie w samego siebie, nie ukrywa i nie unika pewnych kwestii, nie jest sarkastyczny i nie przyjmuje postawy obronnej),
  - delikatny sposób wyrażania się z szacunkiem do partnera/partnerki (nie używa „seksistowskiego” i obraźliwego języka, pilnuje, aby inni nie wyrażali się w taki sposób).
- Oceny końcowej dokonują osoby prowadzące lub członkowie grupy.

3. Monitoring i ewaluacja:

Realizacja Programu jest związana z podjęciem równoległe działań monitorujących. Głównym celem monitoringu jest sprawdzenie czy działania podjęte w programie korzystnie wpływają na samych odbiorców oraz ich rodziny. Przebieg Programu korekcyjno-edukacyjnego jest pod stałą kontrolą obejmującą:

1. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczestników zakwalifikowanych do Programu, dotyczącego postaw wobec przemocy, przed rozpoczęciem, w trakcie prowadzenia Programu oraz po zakończeniu działań korekcyjno – edukacyjnych przez podmiot realizujący. Powyższy opis jest schematem realizowanym w każdej edycji Programu. Jednakże, jeżeli zaistnieje taka konieczność wprowadzane są modyfikacje, dostosowując go w ten sposób do potrzeb, możliwości i dynamiki grupy.
2. Monitorowanie sytuacji rodzin sprawców przemocy w rodzinie - informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej właściwych ze względu na miejsce zamieszkania rodzin, zespołów interdyscyplinarnych, zespołów kuratorskiej służby sądowej, co 6 miesięcy od zakończenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Zostały przygotowane szczegółowe 3 ankiety skierowane do ofiar, rodzin i sprawców przemocy domowej, jak również ankietę telefoniczną do bezpośredniej weryfikacji, które obok monitoringu instytucyjnego są dopełnieniem narzędzi do profesjonalnego monitoringu w ramach Programu.
3. Monitorowanie zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie jego trwania poprzez kontakt z instytucjami kierującymi uczestników do Programu oraz do 3-ch lat po jego zakończeniu na podstawie szeregu ankiet ewaluacyjnych i kontaktu z instytucjami kierującymi uczestników. Powyższy opis jest schematem realizowanym w każdej edycji Programu. Jednakże, jeżeli zaistnieje taka konieczność wprowadzane są modyfikacje, dostosowujące Program do potrzeb i możliwości grupy.

Autorzy Programu:

Patrycjusz Nowakowski – supervisor i specjalista d.s przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Piotr Hryniszyn – specjalista i mediator d.s przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Małgorzata Mróz – profilaktyk uzależnień i trener treningu zastępowania agresji

Alicja Sajdak – psycholog i trener treningu zastępowania agresji.

Opracowano:

zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczących przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50 poz. 259), Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 oraz o materiały własne i Fundacji „Będziesz”.

Kontrakt

Ja ....., jestem świadomy/a tego, że potrzebuję pomocy ze względu na stosowanie przemocy w przeszłości i że chcę się uczyć zachowań nieprzemocowych umożliwiających mi prawidłowe funkcjonowanie w danym środowisku. Równocześnie zgadzam się radzić sobie ze swoimi problemami poprzez pracę w Programie korekcyjno - edukacyjnym – „Zaczynij wszystko od nowa...”.

Tak długo, jak jestem w Programie zobowiązuje się przestrzegać następujących zasad:

Zakończenie używania przemocy.

- a. Nie będę używał/a przemocy fizycznej i seksualnej wobec innych lub wobec siebie.
- b. Nie będę używał/a przemocy słownej i emocjonalnej (używanie przezwisk, poniżanie, ironizowanie itp.).
- c. Nie będę niszczył/a przedmiotów i ranił/a zwierząt w celu sprawiania przykrości lub kontrolowania innych.
- d. Powstrzymam się od używania alkoholu, narkotyków, czy też innych środków odurzających w czasie uczestnictwa w Programie, jak również od ranienia siebie w jakikolwiek inny sposób (samoookaleczenia).
- e. Będę starał/a się znaleźć sposoby by powstrzymać się od kontrolowania innych osób.
- f. Nie będę się angażował/a w działania, których celem lub strategią jest zranić, poniżyć, prześladować i kontrolować inne osoby.
- g. Jeśli popełnię pomyłkę lub złamię którekolwiek z postanowień zgłoszę to natychmiast prowadzącemu Program i będę otwarcie rozmawiał/a na ten temat. Zaakceptuję wszelkie konsekwencje mojego zachowania, włączając w to usunięcie mnie z Programu.

Uczęszczanie na Program.

Zgadzam się regularnie uczęszczać na zajęcia Programu. Zobowiązuję się (w miarę możliwości) powiadamiać prowadzącego Program, jeśli nie będę mógł/a uczestniczyć w zajęciach. Przyjmuję do wiadomości, że abym otrzymał/a zaświadczenie o ukończeniu Programu muszę wykazać 80% obecności z wymaganych programowo 60 godzin, tj.: w zajęciach grupowych – min. 48 godzin oraz w zajęciach indywidualnych – min. 2 godziny na uczestnika zajęć, pod warunkiem wykonania prac domowych zleconych przez prowadzącego Program w zakresie treści nie odbytych zajęć. Rozumiem, że mogę być usunięty/a z Programu za nieobecność i notoryczne spóźnienia.

Upoważnienie do udzielania informacji.

Oświadczam, że

- a) Upoważniam prowadzącego Program do wyrażania opinii o mojej osobie dotyczącej uczestnictwa w Programie do osób lub instytucji oraz na udzielanie

- im informacji na mój temat (Sąd, kurator sądowy, wychowawca zakładu karnego, Policja, Prokurator, pracownik socjalny, partnerka/partner).
- b) Przyjmuję do wiadomości, że mogę nie być informowany/a o wymianie opinii i informacji pomiędzy prowadzącymi Program, a wyżej wymienionymi osobami lub instytucjami. Powyższe opinie i informacje, w ramach powyższego upoważnienia, mogą być wymieniane przez okres 3 lat od dnia ukończenia Programu.
- c) Przyjmuję do wiadomości, że wszelkie informacje przekazane przeze mnie prowadzącemu Program dotyczące nieujawnionych dotychczas aktów przemocy, jakie stosowałem/am wobec członków rodziny lub innych osób nie zostaną wykorzystane przeciwko mnie, ani nie zostaną ujawnione przez prowadzącego Program innym osobom lub instytucjom, za wyjątkiem czynów karalnych jednoznacznie wyczerpujących znamiona zbrodni w ujęciu aktualnie obowiązującego Kodeksu Karnego.
- d) Nie będę wysuwał/a pod adresem prowadzącego Program oraz wyżej wymienionych osób lub instytucji żadnych roszczeń prawnych, zwalniając je z odpowiedzialności za działania związane z zastosowaniem powyższego upoważnienia.

Udział w Programie.

Rozumiem, że celem udziału w Programie jest nieużywanie przemocy i że moje zachowanie w Programie, jak i w życiu prywatnym będzie odzwierciedlało tę sytuację. Będę otwarty/a i szczery/a w grupie, będę uczestniczył/a regularnie w zajęciach. Jeśli wypłynie problem związany z używaniem alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających lub choroby psychicznej, poddam się leczeniu i tylko wtedy będę mógł/a kontynuować udział w Programie. Będę realizował/a zalecenia prowadzącego Program i poddam się ewaluacji, jeśli zaleci mi ją prowadzący Program.

Rozumiem, że jeśli nie będę stosował/a się do kontraktu mogę być usunięty/a z Programu.

Przeczytałem/am ten kontrakt i rozumiem, że podpisując go jestem odpowiedzialny/a za jego przestrzeganie. Rozumiem, że przed podpisaniem tego kontraktu mogę skonsultować się z prawnikiem.

Podpis klienta.....

Podpis prowadzącego Program korekcyjno-edukacyjny

.....

Data i miejsce .....

ANKIETA

dla kobiet i mężczyzn, którzy ukończyli program
oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób
stosujących przemoc w rodzinie

Szanowni Państwo:

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Pozyskane informacje posłużą do końcowej oceny skuteczności realizacji oddziaływań Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Zacznij wszystko od nowa....” realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Ankietę należy wypełnić zakreślając „X” we właściwych polach (□)

Metryczka

Imię i nazwisko .....

Adres zamieszkania .....

Wiek .....

Część merytoryczna

1) Czy po ukończeniu programu zauważył/a Pani/Pan zmiany w swoim zachowaniu?

☐ tak

☐ nie

Jeżeli tak, to jakie?

.....
.....
.....

2) Co według Pani/Pana znaczy słowo przemoc? Proszę zaznaczyć wszystkie, które uważa Pani/Pan za właściwe

☐ bicie drugiej osoby

☐ zaniedbywanie członków rodziny

MONITORING ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

- ☐ wyśmiewanie drugiej osoby
- ☐ poniżanie drugiej osoby
- ☐ zmuszanie do pożycia seksualnego wbrew woli drugiej osoby
- ☐ nie zaspakajanie podstawowych środków do życia
- ☐ wszystkie wyżej wymienione

3) Czy wobec drugiej osoby nadal stosuje Pani/Pan chociaż jedną z poniższych form przemocy?

- ☐ tak
- ☐ nie

4) Czy obecnie, w jakiś sposób nadal przyczynia się Pani/Pan do stosowania przemocy domowej?

- ☐ tak
- ☐ nie

Jeżeli tak, proszę opisać w jaki sposób

.....

.....

.....

5) W jaki sposób po ukończeniu Programu rozpoznaje Pani/Pan w sobie symptomy płynące z własnego ciała, wskazujące o tym, że zaraz może Pani/Pan wybuchnąć?

.....

.....

.....

6) Jakie kroki z poznanych w Programie podejmuje Pani/Pan, aby zaradzić stosowaniu przemocy?

.....

.....

.....

MONITORING ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

7) *Na czym polega równość i partnerstwo w związku? Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które uważa Pani/Pan za słuszne*

- ☐ onieśmianiu partnera
- ☐ szowinizmie (np. przekonanie że mężczyzna jest lepszy od kobiet, lub odwrotnie)
- ☐ negocjowaniu i sprawiedliwości
- ☐ szacunku
- ☐ dzieleniu obowiązków i odpowiedzialności
- ☐ żadne z podanych

8) *Na czym polega odpowiedzialne zachowanie osoby, która stosowała przemoc w rodzinie? Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które uważa Pani/Pan za słuszne*

- ☐ przyznaniu się otoczeniu (żonie, mężowi, partnerce, partnerowi przyjacielom, rodzinie), że znęcał/a się nad drugą osobą i ją kontrolowała
- ☐ przyznaniu się, że jej zachowanie było niesprowokowane i niedopuszczalne
- ☐ zrozumieniu, jak wiele cierpienia drugiej osobie zadała
- ☐ spodziewaniu się wsparcia i pochwał ze strony otoczenia za swoją przemianę
- ☐ żądaniu przebaczenia ze strony ofiary przemocy

9) *Jakie są sposoby wypierania przez osobę faktu, że ma wolność wyboru własnego zachowania? Proszę wybrać te, które uważa Pani/Pan za prawdziwe.*

- ☐ oskarżanie ofiary („Ale ona”, „Ale on”)
- ☐ zapominanie, co się stało
- ☐ odkładanie/odwlekanie
- ☐ apatia (I wiesz co? Nie zależy mi na tym)
- ☐ żadne z wymienionych

10) *W jaki sposób radzi sobie Pani/Pan ze stresem w trudnych sytuacjach?*

- ☐ uspokajam się i spowolniam oddech

MONITORING ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

- ☐ wykonuję proste ćwiczenie pomagające uwolnić napięcie – zaciskając pięści obu dłoni, a następnie je otwieram
- ☐ zmieniam miejsce, w którym przebywam
- ☐ włączam relaksującą muzykę
- ☐ zajmuję się czymś innym, kieruję uwagę w inną stronę – nie koncentruję się na stresie, patrzę np. na relaksujący obraz
- ☐ staram się myśleć o czymś miłym np. z przeszłości.
- ☐ Inne zachowania
(jakie?).....
.....
.....

11) Z czym najtrudniej radzi sobie Pani/Pan w obecnej chwili/sytuacji?

.....
.....
.....

12) W czym pomogło Pani/Panu uczestnictwo w Programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie?

.....
.....
.....

Data wypełnienia ankiety.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

ANKIETA

dla współmałżonków, partnerów, członków rodzin
uczestników programu oddziaływań korekcyjno-
edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Szanowni Państwo:

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Informacje z niej otrzymane posłużą do końcowej oceny skuteczności realizacji **oddziaływań Programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Zacznij wszystko od nowa....”** realizowanego przez Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Ankietę należy wypełnić zakreślając „X” we właściwych polach (□)

Metryczka

Imię i nazwisko uczestnika Programu

.....

Część merytoryczna

1) Czy po zakończeniu Programu zauważył/a Pani/Pan zmiany w zachowaniu współmałżonka/partnera/ojca/innego członka rodziny, który uczestniczył w programie?

☐ tak

☐ nie

Jeżeli tak, to proszę wpisać jakie?

.....
.....
.....

2) Czy według Pani/Pana udział współmałżonka/partnera/ojca/innego członka rodziny w Programie przyniósł pozytywne efekty?

☐ tak

☐ nie

MONITORING ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

3) *Co według Pani/Pana znaczy słowo przemoc? Proszę zaznaczyć wszystkie, które uważa Pani/Pan za właściwe.*

- ☐ bicie drugiej osoby
- ☐ wyśmiewanie drugiej osoby
- ☐ poniżanie drugiej osoby
- ☐ zmuszanie do pożycia seksualnego wbrew woli drugiej osoby
- ☐ nie zaspakajanie podstawowych środków do życia
- ☐ wszystkie wyżej wymienione

4) *Czy w Pani/Pana rodzinie ze strony osoby, która ukończyła Program korekcyjno - edukacyjny doświadcza Pani/Pan nadal choćby jednej z powyższych form przemocy?*

- ☐ tak
- ☐ nie

5) *Kto jest sprawcą przemocy wobec Pani/Pana ?*

- ☐ żona
- ☐ mąż
- ☐ partner
- ☐ matka
- ☐ ojciec
- ☐ inna osoba.....

6) *Poniżej wymieniono różne formy przemocy, jakie mogą mieć miejsce w rodzinie. Proszę odpowiedzieć twierdząco, jeżeli je nadal Pani/Pan doświadcza lub przecząco w sytuacji, gdy nie mają one miejsca.*

Czy zdarza się nadal, że ktoś Pani/Panu bliski

Tak   Nie

- zabiera Pani/Panu pieniądze, każe o nie prosić lub nadzoruje wydatki?
- obraża, obrzuca wyzwiskami, przekleństwami?
- kontroluje co Pani/Pan robi, gdzie Pani/Pan wychodzi i z kim się Pani/Pan spotyka?
- zakazuje kontaktu z rodziną i znajomymi?
- wyrzuca Panią/ Pana z domu?

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

MONITORING ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

- odmawia pożywienia, zaspokajania
najważniejszych potrzeb? ....
- jest brutalny/a i wulgarny/a w pożyciu seksualnym? ....
- obwinia Panią/Pana stale o wszystko co złe,
własne niepowodzenia? ....
- odmawia odpoczynku, snu, udzielenia
niezbędnej pomocy? ....

7) *Czy czuje Pani/Pan, iż to czego doświadcza Pani/Pan w swojej rodzinie nie jest sprawą naturalną, stosunki rodzinne nie układają się w prawidłowy sposób?*

- ☐ tak
☐ nie

8) *Czy przemoc w Pani/Pana rodzinie stosowana jest również wobec innych członków rodziny?*

- ☐ tak, wobec kogo ?.....
☐ nie

9) *Co według Pani/Pana ma wpływ na stosowanie przemocy przez współmałżonka/partnera/ojca/innego członka rodziny? Proszę zaznaczyć wszystkie, które Pani/Pan uważa za właściwe.*

- ☐ alkohol
☐ narkotyki
☐ inne uzależnienia, jakie?.....
☐ przykłady agresywnych zachowań w rodzinie
☐ nieumiejętność porozumiewania się
☐ potrzeba zaznaczenia swojej dominacji w rodzinie
☐ bezradność
☐ zła sytuacja materialna
☐ zaburzenia psychiczne
☐ stereotypy
☐ niezaradność życiowa
☐ nieumiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych
☐ inne, jakie?.....

MONITORING ODDZIAŁYWANÍ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

- zmusza Panią/Pana do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające? ....
- zawstydza Panią/Pana w obecności innych? ....
- zadaje ból fizyczny, bijąc, szarpiąc, popychając, czy policzkując? ....
- wyśmiewa Pani/Pana poglądy, sposób w jaki się Pani/Pan wypowiada? ....
- stale narzuca swoje zdanie, rozkazuje, wydaje polecenia? ....
- skłania Panią/Pana do kontaktów seksualnych wbrew woli? ....
- grozi, że wyrządzi Pani/Panu krzywdę, zabije Panią/Pana, lub bliskich? ....
- stale oskarża Panią/Pana o zdradę? ....
- niszczy Pani/Pana własność, nie pozwala na posiadanie czegoś wyłącznie dla siebie ....
- podkreśla, że jest Pani/Pan nic nie wart/a, nie ma z Pani/Pana pożytku? ....
- twierdzi, że zasługuje Pani/Pan wyłącznie na takie traktowanie, zmusza Panią/Pana do ciężkiej pracy, ponad siły lub Pani/Pana możliwości? ....
- wyśmiewa Pani/Pana wygląd, ubranie, stale krytykuje? ....
- odmawia pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb? ....
- dusi, przypala papierosem, zadaje ból przy użyciu przedmiotów? ....
- wymaga uległości w sferze seksualnej, przy użyciu przemocy? ....
- zaciąga długi, wymuszając Pani/Pana zgodę groźbami, szantażem lub biciem? ....
- obwinia Panią/Pana za własne agresywne zachowanie? ....
- zaprzecza, iż stosuje przemoc wobec Pani/Pana, twierdząc, że to wszystko dla Pani/Pana dobra? ....

MONITORING ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU KOREKCYJNO-EDUKACYJNEGO DLA
OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

10) *Czy po powrocie do domu współmałżonek/partner/ojciec/inny członek rodziny, po zakończonym Programie przyznał/a, że stosował/a wobec bliskich przemoc w rodzinie i przeprosił/a za jej używanie?*

☐ tak

☐ nie

11) *Co musiałoby się zmienić, aby przemoc w Pani/Pana domu została przzerwana, jeżeli nadal trwa?*

.....
.....
.....

12) *Czy w związku z przemocą, jeżeli trwa nadal, zamierza Pani/Pan korzystać z pomocy innych instytucji?*

☐ tak, jakich?

.....
.....
.....

☐ nie

Data wypełnienia ankiety .....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

TELEFONICZNA / ANKIETA EWALUACYJNA PROGRAMU PK-E
realizowanego przez PCPR JAROSŁAW

Klient/ka .....

Osoba udzielająca informacji (kto).....

Data..... (te dane służą jedynie temu żeby wiedzieć do kogo i kiedy już
dzwonił/ismy nie udostępniamy tego partnerom)

Powitanie i przedstawienie się!

Skąd dzwoniemy i w jakim celu (skąd mamy numer telefonu) .

**Informujemy, że ankieta służy wyłącznie do sprawdzenia skuteczności
oddziaływań w Programie, a jej wyniki i odpowiedzi nie będą w żaden sposób
udostępniane uczestnikom Programu!!!**

Pytamy czy w danym momencie możemy zadać kilka pytań i jeśli tak to bardzo
prosimy Panią/Pana o odpowiedź na kilka pytań dotyczących naszego klienta/ki
uczestniczącego/ej w Programie.

(jeżeli NIE to czy i kiedy możemy się skontaktować w celu przeprowadzenia ankiety)

1. Co zmieniło się w Pani/Pana zachowaniu odkąd zaczęła/zaczął Pani/Pan uczestniczyć
w Programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie
prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Dopytać o konkretne zachowania, np. „jest bardziej spokojny” – co to znaczy?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Proszę wskazać na skali od 1 do 10 jak Pan/i ocenia bezpieczeństwo w domu, gdzie
„1” oznacza minimalny poziom bezpieczeństwa a „10” maksymalny poziom.

PRZED UCZESTNICTWEM W PROGRAMIE:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

NA DZIEŃ DZISIEJSZY:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Proszę wskazać różnice między „kiedyś” a „teraz” Dopytać o konkrety!

.....

.....

.....

.....

.....

3. Jakie korzyści dla Państwa rodziny przyniosło uczestnictwo Pani/Pana w Programie?

.....

.....

.....

4. Czy ma Pani/Pan jakieś dodatkowe uwagi, refleksje?

.....

.....

.....

Informujemy, że możemy jeszcze raz dzwonić w okresie do 3 lat, aby dopytać o ewentualne dalsze zmiany i ich trwałość.

Dziękujemy!!!